

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 22 0 Rs 037984 22 Spp
Sarajevo, 13.07.2022. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, odlučujući o zahtjevu Općinskog suda u Sanskom Mostu od 12.05.2022. godine za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj: 22 0 Rs 037984 21 I, na osnovu odredbe člana 61. Zakona o parničnom postupku F BiH¹, te odredbe člana 18. Pravilnika o unutrašnjem sudskom poslovanju Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko Distrikta², na sjednici Građanskog odjeljenja održanoj dana 13.07.2022. godine donio je

ODLUKU

I Usvaja se zahtjev Općinskog suda u Sanskom Mostu za rješavanje sporno pravnog pitanja pa Građansko odjeljenje Vrhovnog suda Federacije BiH izražava slijedeće

PRAVNO SHVATANJE

„Pravo na prinudnu naplatu sudske takse, utvrđene pravomoćnim i izvršnim rješenjem suda, zastarijeva u roku propisanom odredbom člana 379. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima“.

II Odbija se zahtjev Općinskog suda u Sanskom Mostu za rješavanja spornog pravnog pitanja koje glasi:

„Da li izvršenik u izvršnom postupku u prigovoru protiv rješenja o izvršenju može s uspjehom isticati prigovor zastare potraživanja nastalog po osnovu neplaćene sudske takse, a koje potraživanje je utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom (izvršenom ispravom na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju)?“

Obrazloženje

Dopisom od 12.05.2022. godine, koji je zaprimljen u ovom sudu dana 17.05.2022. godine, Općinski sud u Sanskom Mostu dostavio je, po službenoj dužnosti, ovom sudu zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja u predmetu broj 22 0 Rs 037984 21 I.

Sporna pravna pitanja prvostepeni sud definiše na slijedeći način:

1. „Da li izvršenik u izvršnom postupku u prigovoru protiv rješenja o izvršenju može s uspjehom isticati prigovor zastare potraživanja nastalog po osnovu neplaćene sudske takse, a koje potraživanje je utvrđeno pravomoćnom sudskom odlukom (izvršenom ispravom na osnovu koje je doneseno rješenje o izvršenju), te ako može,
2. Da li se takav prigovor zastare u izvršnom postupku ima cijeliti u smislu trogodišnjeg roka zastare u skladu sa članom 10. Zakona o sudskim taksama Unsko-sanskog kantona³ ili u smislu

¹ „Službene novine F BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15

² „Službeni glasnik BiH“ broj 66/12 i 40/14

³ „Službeni glasnik USK, broj: 10/2019

desetogodišnjeg roka zastare u skladu sa članom 379. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima?“

U obrazloženju zahtjeva sud je naveo kratak prikaz utvrđenog stanja stvari u konkretnom predmetu, koji se može rezimirati na slijedeći način:

U predmetnom izvršnom postupku Unsko-sanski kanton, kao tražilac izvršenja, podnio je 27.10.2021. godine prijedlog za izvršenje protiv izvršenika Edine Kenanović, radi duga u iznosu od 686,60 KM. Prijedlog je podnesen na osnovu pravomoćnog rješenja Općinskog suda u Sanskom Mostu broj 22 0 Rs 037984 16 Rs od 06.09.2019. godine, kao izvršne isprave, kojim je izvršeniku, kao taksenom obvezniku, naloženo plaćanje sudske takse. Općinski sud u Sanskom Mostu je rješenjem broj 22 0 Rs 037984 21 I od 02.11.2021. godine dozvolio predloženo izvršenje, pljenidbom i prijenosom novčanih sredstava sa izvršenikovog računa u branci. Protiv navedenog rješenja o izvršenju izvršenik je izjavio prigovor dana 09.11.2021. godine u kome je, između ostalog, istakao i prigovor zastare potraživanja, pozivajući se na odredbu člana 10. Zakona o sudskim taksama USK.

Kao razloge zbog kojih se obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja, prvostepeni sud, u bitnom, navodi:

- da izvršenici gotovo redovno izjavljuju prigovor protiv rješenja o izvršenju, ističući prigovor zastare potraživanja pozivom na odredbu člana 10. Zakona o sudskim taksama USK;
- da tražilac izvršenja u svojim odgovorima na prigovor osporava osnovanost istaknutog prigovora zastarjelosti, pozivajući se na odredbu člana 379. stav 1. ZOO;
- da je Kantonalni sud u Bihaću, rješavajući o žalbama protiv prvostepenih rješenja o prigovoru izvršenika, povodom pitanja zastare potraživanja sudske takse uspostavio različitu sudsku praksu, tako da je u rješenju broj 22 0 Rs 027223 21 Rsži od 20.05.2021. godine izrazio pravni stav da se prigovor zastare ima cijeniti u smislu člana 10. Zakona o sudskim taksama USK, kao zakona *lex specialis*, a ne u smislu člana 379. stav 1. ZOO, i primijeniti trogodišnji rok zastarjelosti, dok je u rješenju broj 18 0 Rs 028283 19 Rsži od 22.10.2019. godine izrazio pravni stav da se prigovor zastarjelosti potraživanja ima cijeniti u skladu sa odredbom člana 379. stav 1. ZOO, odnosno primijeniti desetogodišnji rok zastarjelosti;
- da je Kantonalni sud u Bihaću u rješenju broj 22 0 Rs 014880 22 Rsži od 29.03.2022. godine izrazio pravni stav da izvršenik ne može s uspjehom isticati prigovor zastare prava na naplatu takse u izvršnom postupku, jer izvršni sud nije ovlašten odlučivati o zakonitosti pravomoćne i izvršne odluke kojom je odlučeno o naplati sudske takse, već da prigovor zastare u smislu člana 10. Zakona o sudskim taksama USK takseni obveznik može isticati u postupku za naplatu neplaćene sudske takse, propisanom odredbama članova 28. do 33. Zakona o sudskim taksama USK. Prvostepeni sud je u prilogu zahtjeva dostavio naprijed navedena drugostepena rješenja;
- da se pred prvostepenim sudom vodi veliki broj izvršnih postupaka radi prinudne naplate neplaćene sudske takse, kao i da će se takvi postupci u većem broju voditi i u budućnosti.

Prvostepeni sud je u zahtjevu izložio i sopstveno tumačenje spornog pravnog pitanja, izražavajući pravni stav da se prigovor zastarjelosti potraživanja naplate sudske takse u izvršnom postupku ima cijeniti u smislu odredbe člana 379. stav 1. ZOO, pozivajući se pri tome na sadržaj odredbi člana 47. stav 1. tačka 10. i člana 21. stav 3. Zakona o izvršnom postupku F BiH, u vezi sa odredbom člana 379. stav 1. ZOO te odredbom člana 36. stav 2. i 3. Zakona o sudskim taksama USK.

Dakle, zahtjev sadrži kratak prikaz utvrđenog stanja stvari u konkretnom izvršnom postupku, razloge zbog kojih se sud obraća sa zahtjevom za rješavanje spornog pravnog pitanja kao i tumačenje spornog pravnog pitanja od strane prvostepenog suda, pa se može zaključiti da

je zahtjev za rješavanje spornog pravnog pitanja potpun, odnosno da sadrži obavezne elemente propisane odredbom člana 61.b stav 1. ZPP.

U pogledu drugog spornog pravnog pitanja mjerodavno pravo je slijedeće:

Prema članu 10. Zakona o sudskim taksama USK pravo na naplatu sudske takse zastarijeva u roku od tri godine od dana pravosnažnog okončanja postupka u vezi kojeg je nastala taksena obaveza.

Postupak za naplatu neplaćene takse regulisan je odredbama članova 28. do 38. istog zakona, te je odredbom člana 28. stav 1. propisano da iznos takse koju je takseni obveznik dužan platiti obračunava sudija, odnosno stručni saradnik, i pisani nalog za plaćanje takse dostavlja taksenom obvezniku koji za preduzetu radnju nije dostavio dokaz o plaćenju taksi.

Ako sudske takse nisu plaćene po jednom ili više naloga dostavljenih stranci u toku postupka, sud može u daljem toku postupka donijeti rješenje o plaćanju takse za pojedine taksene obaveze koje su do tada nastale, ili ako ocijeni cjelishodnim na kraju postupka će donijeti rješenje o plaćanju svih taksi (član 33. stav 3. Zakona o sudskim taksama USK).

Rješenjem o sudskoj taksi sud nalaže taksenom obvezniku da plati ukupan utvrđeni iznos sudske takse, uz naznaku svake radnje za koju se taksa plaća, pojedinačni iznos takse za svaku radnju u toku postupka, ukupan iznos takse, rok plaćanja, broj računa na koji će izvršiti uplatu, napomenu o olakšici plaćanja i upozorenje o prinudnom sudskom izvršenju u slučaju neplaćanja u roku i pouku o pravnom lijeku (član 33. stav 5. Zakona o sudskim taksama USK).

Protiv navedenog rješenja je dopuštena žalba u roku od 15 dana od dana dostave rješenja (član 33. stav 6. Zakona o sudskim taksama USK), o kojoj je drugostepeni sud dužan donijeti odluku u roku od tri mjeseca od prijema spisa (član 33. stav 7. Zakona o sudskim taksama USK).

Pravosnažno i izvršno rješenje sud će u roku od 15 dana dostaviti Kantonalnom pravobranilaštvu USK, uz obavijest da taksa nije plaćena (član 34. stav 1. Zakona o sudskim taksama USK).

Sudske takse čiji se iznos određuje na kraju postupka takseni obveznik je dužan platiti u roku od 15 dana od dana dostavljanja rješenja kojim je utvrđena ova obaveza (član 36. stav 1. Zakona o sudskim taksama USK).

Ako takseni obveznik ne plati sudsku taksu u navedenom roku, ista će se naplatiti u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku (član 36. stav 2. Zakona o sudskim taksama USK).

Postupak za prinudnu naplatu neplaćene sudske takse pokreće, pred nadležnim sudom, Kantonalno pravobranilaštvo u roku od tri mjeseca od prijema rješenja i obavijesti o neplaćenju taksi (član 36. stav 3. Zakona o sudskim taksama USK).

Prema odredbi člana 21. stav 3. Zakona o izvršnom postupku F BiH na materijalno-pravne pretpostavke i posljedice provođenja izvršnog postupka na odgovarajući način primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju stvarna prava, odnosno obligacioni odnosi.

Odredbom člana 47. stav 1. tačka 10. Zakona o izvršnom postupku F BiH propisano je da se prigovor protiv rješenja o izvršenju može podnijeti iz razloga koji sprječavaju izvršenje, a naročito ako je, između ostalog, nastupila zastarjelost potraživanja o kojem je odlučeno izvršnom ispravom.

Prema odredbi člana 379. stav 1. ZOO sva potraživanja koja su utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom zastarijevaju za 10 godina, pa i ona za koja zakon inače predviđa kraći rok zastarjelosti.

Dakle, pod sudskom odlukom, u smislu člana 379. stav 1. ZOO, podrazumijeva se svaka odluka suda (presuda ili rješenje), pod uslovom da je takvom odlukom utvrđeno neko potraživanje, bilo ono novčano ili nenovčano.

Stoga rješenje suda o plaćanju sudske takse, doneseno u skladu sa odredbom člana 33. stav 3. Zakona o sudskim taksama USK, predstavlja sudsku odluku koju ima u vidu odredba člana 379. stav 1. ZOO, pa potraživanje utvrđeno tom sudskom odlukom zastarijeva u roku od 10 godina.

U trogodišnjem roku propisanom odredbom člana 10. Zakona o sudskim taksama USK zastarijeva pravo na utvrđivanje obaveze plaćanja sudske takse, odnosno za nalaganje rješenjem taksenom obvezniku da plati ukupan utvrđeni iznos sudske takse (član 33. stav 3. i 5. Zakona o sudskim taksama USK).

Na osnovu iznesenog, primjenom odredbe člana 61.d stav 1. ZPP odlučeno je kao u stavu I izreke ove odluke.

Prvo postavljeno pravno pitanje ne može se smatrati spornim pravnim pitanjem od značaja za odlučivanje u predmetu postupka pred prvostepenim sudom, jer je odgovor na navedeno pravno pitanje sadržan u jasnoj odredbi člana 47. stav 1. tačka 10. Zakona o izvršnom postupku F BiH⁴, čiji sadržaj ne stvara bilo kakve interpretativne dileme, budući da je ista izričito propisuje da se prigovor protiv rješenja o izvršenju može podnijeti i zbog nastupanja zastarjelosti potraživanja o kojem je odlučeno izvršnom ispravom

S tim u vezi treba primijetiti da prvostepeni sud pogrešno interpretira i tumači sadržaj obrazloženja drugostepenog rješenja broj 22 0 Rs 014880 22 Rsži od 29.03.2022. godine, jer u navedenom rješenju drugostepeni sud nije izrazio pravni stav da se prigovor protiv rješenja o izvršenju ne može uopšte podnijeti zbog zastarjelosti potraživanja o kojem je odlučeno izvršnom ispravom, već je izrazio pravni stav da takseni obveznik trogodišnji prigovor zastarjelosti prava na naplatu takse iz člana 10. Zakona o sudskim taksama USK može istaći s uspjehom samo u postupku za naplatu neplaćene takse, koji je propisan odredbama člana 28. do 33. Zakona o sudskim taksama USK.

S toga je primjenom odredbe člana 61.d stav 2. ZPP odlučeno kao u stavu II izreke ove odluke.

Predsjednik Građanskog odjeljenja
Vrhovnog suda Federacije BiH
Radenko Blagojević, s.r.

⁴ „Službene novine F BiH“ broj: 32/03, 52/03, 33/06, 39/09, 35/12, 46/16 i „Službeni glasnik BiH“ broj: 16/20